

Доксологија у част Патријарха српског Порфирија у Суботици

У недељу, 18. септембра / 1. октобра 2023. године, уочи празника Преноса моштију светог Иринеја, епископа бачког, исповедника вере, и светих мученика бачких, у Вазнесенском храму у Суботици уприличен је свечани дочек Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија, који ће сутра началствовати на светој архијерејској Литургији поводом прослављања Патрона Епархије бачке.

У порти Вазнесенског храма у Суботици Светејшег Патријарха српског дочекали су архијереји, свештенство и многобројни верни народ, на челу са Преосвећеним Епископом бачким г. Иринејем. По доласку у порту храма, Патријарх српски г. Порфирије је целивао мошти светог Иринеја, епископа бачког, исповедника вере, и светих мученика бачких, које је принео Епископ бачки г. Иринеј. Потом је Патријарх српски предао мошти светитеља протојереју-ставрофору Мирку Шипки, умировљеном свештенику, и протонамеснику Милошу Петровићу, настојатељу храма, који су у свечаној

лителији унесли мошти у храм.

У наставку је у храму служена доксологија у част Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија. Свечаном дочеку и доксологији у Вазнесенском храму у Суботици присуствовали су: Митрополит будимпештански и мађарски г. Иларион из Руске Православне Цркве, Преосвећена господа епископи банатски Никанор, врањски Пахомије, шумадијски Јован, крушевачки Давид, осечкопољски и барањски Херувим, ваљевски Исихије, шабачки Јеротеј, мохачки Дамаскин и умировљени епископи Георгије и Филарет. После доксологије, поздравне речи Светејшем Патријарху српском упутио је Преосвећени Епископ бачки г. Иринеј:

– Ваша Светости, драга браћо архијереји, браћо свештеници, драга браћо и сестре! Благословен који долази у Име Господње! Тим речима псалмопојца Давида и ја изражавам благодарност Господу и радост у срцима свих нас сабраних овде у дивном Световазнесенском храму града Суботице, приликом Ваше не само прве посете Суботици него прве Ваше званичне, у својству Патријарха српскога, посете нашој Епархији, због чега јесте и одржана ова молитвена доксологија. Наравно, и пре сте били, и као Патријарх, а пре тога деценијама, три добре деценије, у Епархији бачкој, и увек сте у њој, и са њом, и са свима нама. Али, овај пут, повод је вишеструк и сваки од њих је благословен и радостан. Поред овога већ наведенога, тојест Ваше прве патријарашке свечане посете Суботици, њеној Црквеној општини и верном православном српском народу у њој, ово је била и прилика да из мојих недостојних руку Вама буду уручене мошти новопрослављенога светога владике Иринеја Ћирића, исповедника вере православне, епископа бачког, и светих мученика бачких, које сте онда Ви, из своје освећене патријарашке деснице, предали свештенству овога светога храма, да буду унете, и овде ће, ако Бог дâ, убудуће, после Новог Сада, оне бити изложене на поклоњење, на молитвено поштовање и на целивање верном народу Божјем. Наравно, није то једино одредиште за делиће, честице светих моштију о којима је реч него ће оне бити уступљене свугде где је то неопходно, почевши од Београда, па родних Сремских Карловаца, одакле је свети владика Иринеј поникао, до Епархије тимочке, где је најпре био епископ, па тек после тога у Новом Саду и Бачкој, и другде где буде благословено и душекорисно и неопходно. То је велики благослов, поготову што је Ваша посета и свечано уношење светих моштију светих угодника Божјих у овај свети храм уприличено за двоструки празник који обележавамо, а то је управо празник Преноса моштију светих бачких мученика и светога владике Иринеја, који је, одлуком Светога Архијерејског Сабора, одређен управо за данашњи дан, сваке године, јер и

иначе, како свети владика Иринеј тако и свети мученици бачки, имају своје засебне дане празновања, али ово је заједнички дан и на тај дан убудуће ће се увек одржавати епархијска слава или Патрон Епархије бачке, који је раније, силом различитих околности, одржаван више деценија у септембру, на празник Чуда светог архангела Михаила у граду Хони или Колоси, али ће, ако Бог дâ, убудуће бити одржаван на овај дан, сваки пут у другом месту наше Епархије.

Ваше учешће, које није наравно први пут, али сада у својству Патријарха српскога јесте први пут, на обележавању, на молитвеном прослављању Патрона, посебан је благослов и посебна част и за Суботичане и за све епархиоте Епархије бачке, укључујући и мене недостојнога. Осим тога, поред самог празника и епархијске славе, ваља напоменути да је, дивном подударношћу, у исти дан и свечана прослава – за нас православне хришћане пре свега литургијска и молитвена прослава, а тек онда културна и свака друга – тристагодишњице од зидања нашега храма у Суботици. Пре триста година, први храм у граду који је претходио данашњој Суботици, у то време је био основан и, ево, ми прослављамо три пуна века његовог плодног постојања и његовог плодотворног делања. За српски народ у Суботици и околини, а и шире, убудуће, с обзиром на овај данашњи, вишеструки догађај, ово торжество и славље, биће од посебног значаја, и остаће не само забележен него, верујем, и незабораван у аналима наше Епархије и наше помесне Цркве као целине. Ја верујем да ће благослов и присуство светих угодника Божјих кроз њихове часне и чудотворне мошти бити убудуће онај благослов који прати живот православне Црквене општине и парохијâ у граду Суботици, и, наравно, у читавој нашој Епархији.

Ја сам Вам од срца најтоплије благодаран, знајући све Ваше обавезе и колико сте стално ангажовани путујући непрекидно из места у место, из краја у крај, да бисте пронели реч Јеванђеља Христовога, реч спасења и живота вечнога, што сте имали снаге да дођете да са нама поделите нашу молитвену радост и да нас све благословите и поучите својом архипастирском мудрошћу. У исто време желим да заблагодарим и свој браћи архијерејима који су се одазвали на мој братски позив, и који овде, на челу са нашим Патријархом, такође увеличавају овај духовни догађај и доживљај, као и свештенству и верном народу који ће нарочито сутра, надамо се, бити сабран у одговарајућем знатном броју. Хвала Светејши владико још једампут, Благословен који долази у Име Господње! Благословите и поучите нас. Амин.

Уследило је обраћање Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија:

– Драги владико, хвала на топлим речима добродошлице, Високопреосвећени митрополите Иларионе из Руске Православне Цркве, браћо архијереји, браћо и сестре! Заиста се осећам благословеним што сам данас овде у храму Вазнесења Господњег у Суботици заједно са свима вама. Много пута сам долазио у овај град, као и у многе друге градове и места Епархије бачке. Међу вама имам и много блиских браће и сестара, пријатеља. Кад год сам долазио овде у Суботицу увек сам одлазио обogaћен, утешен, инспирисан и покренут на подвиг живота у Христу, зато што сам овде увек наилазио на живу Цркву и на истинску, праву православну молитву и подвиг. А данас осећам не само посебан благослов него сам истински ганут што, како рече владика Иринеј, постоји сугуби разлог окупљања и сабирања свих нас са разних страна наше помесне Цркве, архијереја, али и вас браћо и сестре. То је, најпре, због тога што славио триста година од освећења храма овде у Суботици, а онда што славио и Пренос моштију бачких мученика и све то је уоквирено у епархијску славу – у славу Епархије бачке.

Епархија бачка, сама по себи, читава јесте мученичка, и не од јуче. Она је продужено мучеништво читавог нашег народа кроз историју. Када бисмо гледали очима овога света, логиком овога света, ту мученичку крстоносну историју нашег народа, онда бисмо, када подвучемо црту, песимистички, без наде, могли да констатујемо да ми кроз историју путујемо из пораза у пораз, из губитка у губитак. Али, будући да смо народ обележен Крстом Христовим, а то значи Јеванђељем Христовим и, изнад свега и пре свега, значи да смо обележени силом и благодаћу Духа Светога, Васкрсењем Христовим – онда, као и све остало што читамо кроз Јеванђеље и кроз Крст Христов, као и све остало што читамо из перспективе вечности и вечнога живота, онда и та наша распећа видимо у другачијем светлу и мучеништво видимо у другачијем светлу. Онда мучеништво и појединачно и свеукупно мучеништво нашега народа видимо као сведочење, управо онако како и хоће сама та реч мученик, која је забележена и у Новом Завету у својој изворној форми као мартис, што значи управо сведок; маририја – сведочење. Сâм Господ, пре Свога Вазнесења, обраћајући се Својим ученицима рекао је: Када примите Духа Светога, добићете силу да сведочите о мени у Јерусалиму, Јудеји и Самарији и до краја света. И, наравно, апостоли су сведочили с краја на крај васељене, најпре у Светој Земљи, а онда с краја на крај васељене Име Христово, сведочили Христа као Спаситеља речју. И сваки је ту своју реч запечатио и мученичком смрћу. А у Стефана Првомученика у потпуности је сведочење

Исуса Христа Распетог и Васкрслог као Спаситеља добило димензију мучеништва. И зато није чудо што су први хришћани сабирали се да служе свету Литургију, да врше свету Литургију на гробовима мученика. А онда су се и свети храмови дизали на гробовима мученика. А у Часну Трпезу свакога храма, кроз векове касније, уграђиване су мошти – као што су уграђене и у овај храм – светих мученика, као и у антиминос.

Имајући све то у виду, ми бисмо могли рећи да су простори на којима је живео и живи наш народ до данашњих дана, будући да су сви засејани мученичком крвљу и моштима светих мученика, једна велика Часна Трпеза, јер нема тог места где је православни Србин, онај који је желео и хтео да живи Јеванђељем Христовим и живео у мери у којој је то било могуће – нема тог простора и места који није обележен и Крстом и страдањем. Дакле, мучеништво није нешто што је страном хришћанину као таквом, а и нашем народу као хришћанском народу као таквом. Наравно, мучеништво није нешто што неко може свесно изазивати и провоцирати. То је увек дар Божји који у своме корену носи веру и смирење, веру и поверење у Христа, у свезнајућег Бога, да Он боље од нас зна путеве којима треба да ходимо и путеве који су путеви нашега спасења.

Али, и поред тог видљивог, спољашњег мучеништва, кроз које је наш народ пролазио и пролази до наших дана и, ево, у последње дане на Косову и Метохији, подвиг хришћански јесте подвиг мучеништва, зато што је то подвиг сведочења, подвиг који подразумева скидање старог човека у свакоме од нас са себе и облачење у Христа. Подвиг који значи распињање наше логике, логике која је утемељена у овоме свету који неће Христа, неће Бога и опредељење за логику Јеванђеља, за логику Христову. Свакога дана сваки од нас је суочен са таквом раскрсницом и са таквим изазовима. Кад год нам се нуди да прихватимо да породица, на пример, није заједница мужа и жене и деце него нешто друго, ми смо на Распећу, ми смо на Крсту. И ако се определимо да се држимо Јеванђеља Христовог и онога што, на пример, о породици каже Јеванђеље – то је што каже Сâм Бог – ако прихватимо реч Божју то подразумева Распеће, зато што ћемо тог тренутка, без обзира што ћемо се молити за сваког човека и за своје непријатеље и што нећемо никада помислити да смо бољи од других и што ћемо се трудити да не осудимо никога, чак и оне који бирају други пут – али тог тренутка када се определимо за логику Јеванђеља ми ћемо бити мета оних који неће Христа, који неће Јеванђеље Његово и то, браћо и сестре, не значи ништа друго него Крст и Распеће. Али, управо у свом најдубљем смислу те речи, значи сведочење и с радошћу прихватање Крста Христовог, јер Крст Христов носи у

себи победу. Већ сам по себи он јесте и простор Васкрсења и простор победе.

Зато, браћо и сестре, није чудо што се сабирамо на местима где се налазе мошти светих. И, наравно, да на тим местима, сабирајући се око мученика, најпре око Првомученика и Мученика Христа, Онога Који се распео за нас одричући се и Самога Себе, узимајући на Себе све што је наше, осим греха, да би нас пригрлио и уместо нас, за нас, победио нашег највећег непријатеља, тројединог, смрт, грех и сатану. И победио уместо нас наш егоизам, наше самољубље и сваку могућност, ако се опредељујемо за Њега, да можемо пасти у руке нечастивог и тиме изгубити Тајну спасења и Царство Божје. Када се окупљамо, дакле, на местима мученика и у светом храму у чијем се средишту налазе мошти светих мученика, ми се не окупљамо да бисмо вршили комеморацију, тојест да бисмо се сећали на јунаке и подвижнике који су некада постојали, да бисмо се сећали на њих личности из наше прошлости, из прошлости историје нашега народа, него се сабирамо на местима где су свети мученици, зато што се на тим местима пројављује тајна Царства небеског, сабирамо се да бисмо служили свету Литургију која није ништа друго него Царство небеско међу нама и то не као фикција, не као апстрактна идеја, него као реалност у којој и ми учествујемо и постајемо суграђани тог Царства небеског, Царства Божјег.

Зато, браћо и сестре, маколико нам изгледало да понекада не можемо да понесемо свој крст, маколико нам изгледале историјске мене и промене кроз које пролазимо нешто што је терет под којим нам клецају колена, ако имамо вере, ако имамо смирења, ако имамо поверења у Христа, онда негде дубински већ сада и овде знамо и осећамо да у том смирењу, када носимо крст и када је он Христов, он јесте радост и јесте победа и јесте смисао. И отуда, браћо и сестре, када данас слаavimo триста година од освећења овога храма, сећамо се искуства нашега народа који је, само што је најпотребније узимајући, бежао из својих домова, напуштао домове, започињао нове животе. И када још није успео да сазида ни најскромнији кров над главом, он је зидао храмове, јер је знао да можемо имати сва блага овога света и онда када имамо државу можемо имати и економско благостање, можемо имати и такозвани културни живот и забаву, можемо имати и све што је потребно да чувамо своју земљу, али ако немамо православне вере и Православне Цркве, онда је то све узалуд, онда је то све само празна љуштура која нема истински и прави садржај. А вера православна која нас је уобличавала и водила кроз векове и онда када смо били немоћни и када нисмо имали кров над главом, и када нисмо имали ни своју државу, будући да је вером Христос био присутан међу нама, могли смо да прођемо између Сциле и Харибде и да у таквим, чак

и у таквим тешким временима, остављамо духовни траг који се види и на многим културним, како кажу, добрима.

Радујем се што сам данас овде са свима вама и заједно са браћом архијерејима. Позивам и све вас, браћо и сестре, да умножимо молитве, да нам Бог дâ вере, да дода веру на веру, како бисмо осећали и смисао и радост и лепоту живота, али у исто време, да умножимо своје молитве данас за нашу браћу и сестре који живе на Косову и Метохији, које је читаво Часна Трпеза, место вековног узношења молитве Богу, и за себе и за свој народ и за читав свет, место које је све то не само због нас него и за спасење света. Да се молимо Богу да престану страдања наших браће и сестара, да се молимо Богу да Он пробуди и умове и загреје и срца и оних великих и моћних који, споља говорећи, можда више него ми држе у својим рукама кључеве мира; да учине све што је потребно и што могу, а могу много, да дође мир и за нашу браћу и сестре на Косову и Метохији, али и за све људе који живе тамо, јер вара се онај који мисли да може да обезбеди само мир себи, а да другима ствара немир. Ко хоће да има мир у себи и око себе, мора се борити за мир оних који су поред њега. Ми смо то знали и знамо и увек тако чинимо.

Нека вас све Господ благослови, и овај троструки празник који нас је сабрао овде, и да Бог дâ да увек будемо једно у добру, једно у врлини и једно у вери, јер само то јединство гарантује живот пуним плућима, и спољашњи, али што је још важније, унутарњи, духовни живот који је простор нашег сусрета са Богом, овде и сада пре свега. Зато Га слаavimo, а славићемо Га и у векове векова. Амин.

spc.rs